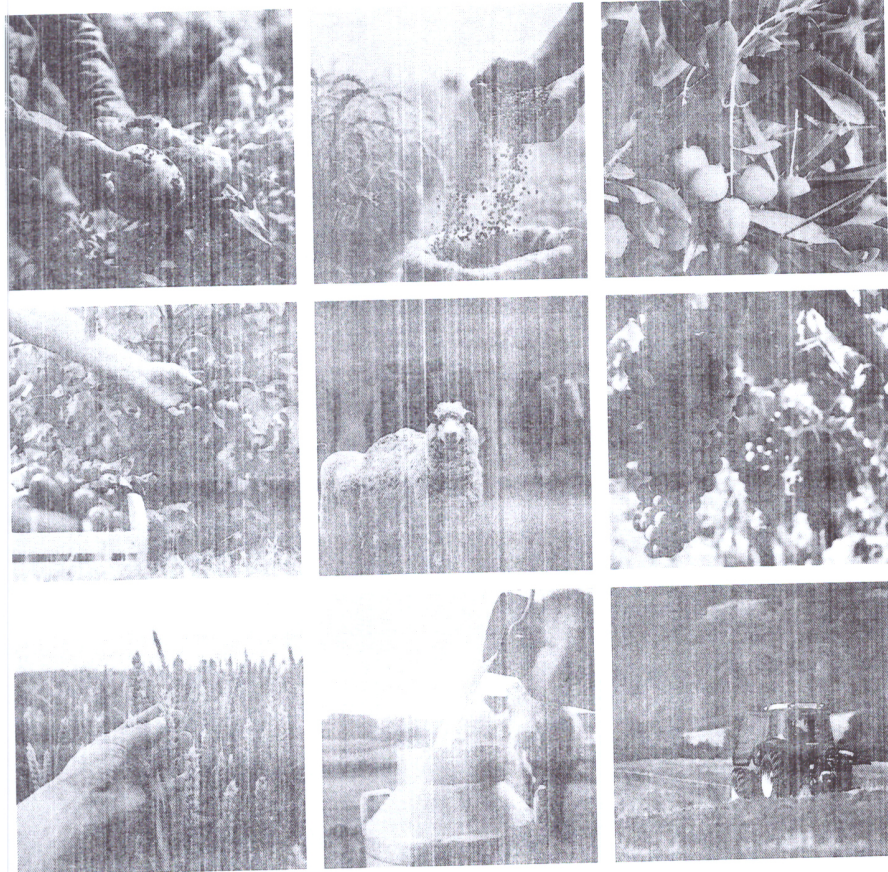

OPŠTINA TUŽILA

SEKRETARIJAT ZA POLJOPRIVREDU, ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE I
VODOPRIVREDU

**PROGRAM MJERA
ZA REALIZACIJU SREDSTAVA ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDNE
PROIZVODNJE U OPŠTINI TUŽILA ZA 2026. GODINU - AGROBUDŽET**

Maj, 2026. godine

Na osnovu člana 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list CG", br. 02/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22, 81/25, 98/25), člana 20 stav 1 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službeni list Crne Gore" br. 56/09, 18/11, 40/11, 34/14, 1/15, 30/17 i 51/17), a u vezi sa članom 53 stav 1 tačka 2 Statuta Opštine Tuzi ("Službeni list Crne Gore-opštinski propisi", br. 24/10, 05/20, 51/22 i 55/22), kao i člana 3 stav 2, 3, i 4 Odluke o podsticajima i investiranju u razvoj poljoprivrede Opštine Tuzi ("Službeni list Crne Gore-opštinski propisi", br. 20/23), Skupština opštine Tuzi, na sjednici održanoj dana _____.2026.godine, donijela je:

**PROGRAM MJERA
za realizaciju sredstava za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi za
2026. godinu - Agrobudžet**

I OPŠTI DIO

Član 1

Ovim programom mjera se utvrđuju mjere agrarne politike, za podsticanje poljoprivrede u 2026. godini (u daljem tekstu program), putem subvencija za proizvodnju i pružanje usluga.

Član 2

Sredstava predviđena ovim programom, opredijeljena su Budžetom Opštine Tuzi za 2026. godinu i iznose 619.500,00 eura.

II RASPODJELA SREDTVA

Član 3

Sredstva iz opšteg dijela ovog programa, opredijeljena su prema podsticajnim mjerama, Agrobudžetom za 2026. godinu, a iste su razrađene i čine sastavni dio programa i to:

	Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj	600.000,00
1	Direktna plaćanja u biljnoj proizvodnji	295.500,00
2	Direktna plaćanja po grlu stoke	90.000,00
3	Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka	150.000,00
4	Podrška unapređenju pčelarstva	40.000,00
5	Podrška žetvi strnih i prosolikih žita	5.000,00
6	Participacija u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima	3.000,00
7	Podrška programu zaštite bilja	13.000,00
8	Podrška korićenju planinskih pašnjaka	3.500,00
	Ostale usluge	19.500,00
9	Promocija poljoprivrednih proizvoda i poljoprivrede	7.000,00
10	Dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija	12.500,00

III OSTALE ODREDBE

Član 4

Predsjednik Opštine može u slučaju potrebe, a na predlog Sekretarijata za poljoprivredu, životnu sredinu i vodoprivredu donijeti Odluku o mjerama za podsticaj koje nijesu predviđene ovim Programom.

Član 5

Zahtjevi koji ne budu podneseni u rokovima predviđenim ovim Programom, biće odbijeni.

Član 6

Za izvršenje Programa odgovoran je Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu i Sekretarijat za finansije. Obaveze prema korisnicima Programa izvršavaće se po dinamici utvrđenoj budžetskim planom potrošnje za 2026. godinu, koji odobrava Sekretarijat za finansije Opštine Tuzi, a najkasnije do kraja kalendarske godine po rješenjima koja su donešena za prvo polugodište, odnosno do kraja februara naredne godine za rješenja koja su donešena do kraja tekuće godine.

Član 7

Troškovi iskazani po pojedinim mjerama predstavljaju projektovane vrijednosti. Sekretarijat za poljoprivredu, životnu sredinu i vodoprivredu može u toku izvršenja Programa vršiti izmjene namjene korišćenja sredstava i preusmjeravati ih sa mjere, za koju nije bilo dovoljno interesovanja, na drugu mjeru gdje je interesovanje veće od projektovanog iznosa.

Član 8

Nakon stupanja na snagu ovog Programa, predsjednik opštine će obrazovati komisiju za administrativnu i terensku provjeru zahtjeva pristiglih po osnovu Programa mjera za realizaciju sredstava za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi za 2026. godinu- Agrobudžet, koja će nakon dostavljenih zahtjeva aplikacija izvrši njihovu administrativnu i terensku kontrolu, da sačini listu predloga o prihvatanju odbijanju ili dopunu zahtjeva sa obrazloženjima.

Član 9

Ovaj Program stupa na snagu od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore-opštinski propisi".

Broj: 02-016/26-
Tuzi, _____.2026. godine

SKUPŠTINA OPŠTINE TUZI
PREDSJEDNIK,
Fadil Kajoshaj

O b r a z l o ž e n j e

Pravni osnov za donošenje Programa mjera za realizaciju sredstava opredijeljenih za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi za 2026. godinu – Agrobudžet se nalazi u članu 20 stav 1 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službeni list Crne Gore“ br. 56/09, 18/11, 40/11, 34/14, 1/15, 30/17 i 51/17), a u vezi sa članom 24 stav 1 tačka 22 Statuta Opštine Tuzi („Službeni list Crne Gore-opštinski propisi“, br. 24/10, 05/20), kao i članu 3 stav 2, 3, i 4 Odluke o podsticajima i investiranju u razvoj poljoprivrede Opštine Tuzi („Službeni list Crne Gore - opštinski propisi“, br. br. 020/23 od 27.04.2023).

Ovim programom mjera se utvrđuju mjere agrarne politike, za podsticanje poljoprivre u 2026. godini (u daljem tekstu program), putem subvencija za proizvodnju i pružanje usluga. Sredstava predviđena ovim programom, opredijeljena su Budžeta Opštine Tuzi za 2026. godinu i iznose 619.500,00 eura.

Sredstva iz opšteg dijela ovog programa, opredijeljena su prema podsticajnim mjerama, Agrobudžetom za 2026. godinu, a iste su razrađene i čine sastavni dio programa i to: **Podrška razvoja biljnoj i stočarskoj proizvodnji:** Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka, Direktna plaćanja po grlu stoke Podrška žetvi starih žita, Participacija u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima, Podrška program zaštite bilja, podrška korišćenju planinskih pašnjaka, **Ostale usluge:** Promocija poljoprivrednih proizvoda i poljoprivrede, Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija .

POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Direktna plaćanja poljoprivrednim gazdinstvima
Prioritet 1 Direktna plaćanja
<i>Opis:</i> Biljna proizvodnja je vodeća grana poljoprivrede u Opštini Tuzi. U biljnoj proizvodnji najviše je zastupljena proizvodnja povrća u zatvorenom (na oko 75 ha) i otvorenom prostoru, zatim vinogradarstvo, na manjim površinama voćarstvo, ratarstvo (naročito proizvodnja krompira i pšenice), posljednjih godina je u ekspanziji gajenje masline kao i dekorativnog i aromatičnog bilja. U 2025 godini je obrađeno (oraniče pod poljoprivrednim kulturama,) oko 950 ha, u odnosu na predhodne godine uključujući i maslinu (u 2023.god. je bilo oko 1000 ha dok je u 2024.god. 840 ha). Ovo pokazuje da proizvodnja stagnira i nema pomaka u povećanju obradivih površina i rastu proizvodnje što je jedan od glavnih prioriteta lokalne uprave. Kroz podršku i predlogu ove i sličnih mjera može se značajno uticati na rast i razvoj poljoprivredne proizvodnje. Ova će se mjera realizovati kroz podršku po jedinici površine (ha), tj. obrađene površine/oraniče pod višegodišnjim zasadima, dekorativnog i aromatičnog bilja, odnosno povrćem i ratarskim kulturama.
<i>Namjena i cilj:</i> Na osnovu ove mjere podrška se realizuje za sve poljoprivredne culture. Podrška poljoprivrednih kultura će se realizovati kroz dvije komponente: - podrška poljoprivrednih kultura (višegodišnjim zasadima, dekorativnog i aromatičnim bilja Podrška se odnosi na registrovane poljoprivredne proizvođače registrovani u Registar koji vodi opština Tuzi/Sekertarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj a koji imaju prebivalište i djelatnost obavljaju u opštini Tuzi. Cilj za preduzimanje ovakve mjere je rast konkurentnosti, rast prihoda poljoprivrednih

gazdinstava, harmonizacija inputa za proizvodnju i tržišne cijene i dr.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Podrška se sprovodi u obliku direktnih plaćanja po jedinici (po 1ha na otvorenom prostoru). - proizvodnja svih poljoprivrednih kultura u iznosu do 500€/ha za prvi hektar, dok će svaki sledeći hektar biti podržan do 300 €/ha, na površini od minimum 0.1 ha na otvorenom polju. Aktivnosti koji se odnose na ovu mjeru su: - objava Javnog poziva; - prijem zahtjeva i potrebne dokumentacije; - terenska kontrola; - obrada zahtjeva i izrada rang liste; - isplata premija na žiro račun podnosioca zahtjeva. Detalji koji se odnose na proceduru realizacije, kriterijume, datum za prijave i ostale neophodne informacije će biti detaljno opisani u Javnom pozivu koje će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti. Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirani iznos, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po ha.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultat):</i> Primjena ove mjere će uticati na rast konkurentnosti proizvoda, rast Prihoda poljoprivrednih gazdinstava, kao i na ublažavanje troškova investije u proizvodnji i inputa.
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška za oko 300 poljoprivrednih proizvođača registrovanih u registar poljoprivrednih gazdinstava koje vodi resorni sekretarijat opštine Tuzi.
<i>Odgovorna strana:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 295.500,00 EUR, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači i druga pravna lica iz oblasti poljoprivrede.
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu, Sekretarijat za finansije, 2026. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Podrška unapređenju stočarske proizvodnje
Prioritet 2 Direktna plaćanja po glavu stoke
<i>Opis projekta:</i> Sektor stočarstva je veoma značajan za razvoj našeg područja, a zbog konfiguracije terena stočarstvo predstavlja njenu najznačajniju granu. Ipak, kod nas ovaj sektor nije dovoljno razvijen. Nerazvijenost stočarstva, a samim tim i proizvodnja sirovog mlijeka i sira uslovljena je prvenstveno usitnjenim gazdinstvima i tradicionalnim, ekstenzivnim načinom proizvodnje, nedovoljna primjena i neuvođenje savremenih tehnologija proizvodnje i nedovoljnim iskorišćavanjem raspoloživih prirodnih resursa. Stočarstvo omogućava da se iskoriste manje produktivne površine (pašnjaci i livade), koji su dominantni u ruralnom dijelu naše opštine. Prema podacima sa kojima sekretarijat raspolaže na području Opštine Tuzi postoje oko 250 poljoprivredna gazdinstva koja se

bave stočarskom proizvodnjom u kojima se uzgajaju oko 1050 goveda, 3500 grla ovaca i koza, 32 gla svinja za priplod i 450 koka nosilja. U našoj opštini postoji 13 poljoprivrednih gazdinstava koja prerađuju sirovo mlijeko u sir. Ova gazdinstva u svojim farmama gaje oko 110 grla krupne stoke/ krava, 50 ovaca i oko 180 grla koza čije se mlijeko prerađuje u domaćoj radinosti.

Realizacijom ove mjere se uspostavlja koliko je moguće balans stanosvništva između ruralne i urbane sredine, stvaraju se uslovi za ostanak radne snage u ruralnim područjima i smanjuje se negativan demografski trend. Ova mjera se realizuje kroz podršku gajenja stoke po grlu (goveda, ovce, koze, svinje i kokoške) kao i dodatna premija za gazdinstva koja imaju domaću proizvodnju sireva. Dodatna premija se odnosi na podršku po grlu stoke gazdinstvima koja sirovo mlijeko prerađuju u mliječne proizvode, tj. sir u domaćoj radinosti.

Namjena i cilj projekta:

Predložena mjera doprinosi proširenju stočnog fonda, izmjeni rasnog sastava koji ide u pravcu povećanja ušućća produktivnih rasa kao i rastu prihoda po gazdinstvu. Podrška se odnosi na sva registrovana poljoprivredna gazdinstva na području opštine Tuzi koja gaje stoku. Pojednostosti koje se odnose na kriterijume, procedure realizacije podrške, datume i dr. biće detaljno definisani Javnim pozivom koji će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti.

Procedura realizacije i aktivnosti:

Podrška unapređenja stočarske proizvodnje sadrži:

- premijs po grlu za krave i priplodne junice;
- premijs po grlu za priplodne ovce i koze;
- premijs za uzgoj svinja
- premijs za uzgoj koka nosilja
- premijs po grlu stoke čije se mlijeko prerađuje u domaćoj radinosti a pod kontrolom resornog ministarstva.

a) Premije za krave i priplodne junice – pravo na podršku imaju sva gazdinstva koja gaje više od jedno ili više ove vrste stoke, i to za svako grlo. Kriterijum je ispunjen ako gazdinstvo drži taj broj grla minimum sedam mjeseci i nosilac gazdinstva ima prebivalište u Opštini Tuzi.

Osnovna premija po grlu za krave iznosi do 50 €.

b) Premije za priplodne ovce i koze – pravo na podršku imaju gazdinstva koja gaje više od 10 ovaca i/ili više od 10 koza u stadu. Podrška se odnosi na svako grlo. Kriterijum je ispunjen ako gazdinstvo drži taj broj grla minimum sedam mjeseci a nosilac gazdinstva ima prebivalište u Opštini Tuzi.

Osnovna premija po grlu za priplodnih ovaca i koza iznosi do 6 €.

c) Premija za uzgoj svinja iznosi do 30€ po grlu , premija se ostvaruje za gazdinstva koje gaje dva ili više grla.

d) Premija za uzgoj koka nosilja - podrška iznosi do 0.50 € po koki , dok je predviđeni minimum 100 koka po gazdinstvu.

Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirani iznos, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po grlu.

e) Dodatna premija se odnosi na podršku po grlu stoke čije se mlijeko prerađuje u domaćinstvu a iznosiće do 75 € za krave dok će za ovce i koze iznositi do 10 eura po grlu.

Aktivnosti za realizaciju ove mjere:

- objava Javnog poziva;
- prijem dokumentacije i popunjavanje obrazaca;
- terenska kontrola
- kompletiranje, obrada dokumentacij i izrada rang liste;

- uplata podrške na žiro račun nosioca poljoprivrednog gazdinstva. Ostale pojedinosti koji su neophodni za dobijanje ove podrške biće detaljno opisani u Javnom pozivu koji će biti blagovremeno objavljen.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Podrška za sva poljoprivredna gazdinstva sa područja opštine Tuzi koja gaje ovu vrstu stoke a koja se blagovremeno prijave i ispune uslove propisane Javnim pozivom.
<i>Izlazni indikatori:</i> Registrovana poljoprivredna gazdinstva sa područja opštine Tuzi koja su dobili podršku predviđene ovom mjerom.
<i>Odgovorna strana:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu
<i>Ukupni budžet i izvor finansija:</i> 90.000,00 €, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovana poljoprivredna gazdinstva iz oblasti stočarske proizvodnje.
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu, Sekretarijat za finansije, 2026. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 3 Podrška razvoju tržišne proizvodnje sirovog mlijeka
<i>Opis projekta:</i> Ukupna proizvodnja mlijeka u opštini Tuzi se kreće oko 1.700.000 litara godišnje otkupljenog mlijeka što predstavlja veliki potencijal za razvoj stočarstva, naročito ruralnog dijela opštine. Manji dio proizvedenog sirovog mlijeka se koristi za preradu na poljoprivrednim gazdinstvima od kojeg se pretežno proizvodi sir za lokalno tržište, sopstvene potrebe ili prodaje na "kućnom pragu". U sistemu otkupa sirovog mlijeka u Opštini Tuzi je oko 230 koperatanata. Podrška se daje proizvođačima koji predaju mlijeko odobrenim objektima za preradu mlijeka (mlekarama/sirarama), a koji su upisani u Centralni registar. Podrška u vidu premije za količinu iznosi 0.10 € po litru otkupljenog mlijeka. Podizanje konkurentnosti mljekarskog sektora kroz direktnu podršku proizvođačima može znatno unaprijediti razvoj tržišne proizvodnje mlijeka i njeno prilagođavanje standardima i povećanje ukupne proizvodnje ove veoma značajne sirovine.
<i>Namjena i cilj projekta:</i> Stvaranje uslova za bavljenje stočarskom proizvodnjom, povećanje stočnog fonda i većom proizvodnjom sirovog mlijeka. Cilj ove mjere je povećanje cijene sirovog mlijeka po litru i uticaj na rast prihoda poljoprivrednih gazdinstava.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Spiskovi proizvođača sa podacima o mjesečnim količinama isporučenog mlijeka koje opština dobija od strane resornog ministarstva su osnov za obračun i isplatu premija. Minimalna količina sirovog mlijeka koja se isporučuje na mjesečnom nivou a koju definiše resorno ministarstvo je jedan od kriterijuma za dobijanje ove podrške. Resorno ministarstvo i opština prethodno potpisuju sporazum o saradnji gdje se tačno definišu poslovi i obaveze djevu strana sporazuma. Uplata premija se vrši direktno poljoprivrednim proizvođačima na žiro račun.

Aktivnosti koji se odnose na ovu mjeru su: -potpisivanje sporazuma o saradnji; -lista ministarstva o količinama isporučenog mlijeka -kompletiranje dokumentacije, izrada rang lista i obračun -donošenje odluke o isplati sredstava na mjesečnom nivou i -uplata sredstava Podrška se odnosi na nosioce poljoprivrednih gazdinstava koja se mjesečno nađu na listi resornog ministarstva a koju sekretarijat dobija i na osnovu nje isplaćuje premije po litru sirovog mlijeka I prerade sirovog mlijeka, tj. proizvodnje sira.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultat):</i> Podrška za količine isporučenog mlijeka na mjesečnom nivou od strane nosioca poljoprivrednog gazdinstva sa područja opštine Tuzi. Očuvanje stočnog fonda, povećanje količine proizvodnje sirovog mlijeka, rast dohodka po poljoprivrednom gazdinstvu i sveukupni uticaj na razvoj poljoprivredne proizvodnje.
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška za sva poljoprivredna gazdinstava koja gaje vrstu stoke podržane ovom mjerom i rast prihoda na mjesečnom nivou.
<i>Odgovorna strana:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 150.000,00 EUR, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovana poljoprivredna gazdinstva iz oblasti stočarstva.
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu, Sekretarijat za finansije, 2026. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 4: Podrška unapređenju pčelarstva
<i>Opis mjere:</i> Pčelarstvo ima dugu i bogatu tradiciju u opštini Tuzi. Razvoju ove privredne grane su doprinijeli velike površine prirodnih livada i pašnjaka, područje sa bogatom florom i medonosnim biljem. Med je glavni proizvod, ali ekonomska vrijednost proizvoda pčelarstva mogla bi biti mnogo veća, ukoliko bi se proširio asortiman proizvoda sa proizvodnjom matičnog mlijeka, propolisa, polena, rojeva i dr. Ukupan broj košnica u vlasništvu udruženih pčelara je 3 336 (podaci iz 2025. godine). Trenutno udruženje pčelara "Bletari" ima 58 članova. Ovaj broj pčelinjih društava na godišnjem nivou se procjenjuje da može proizvoditi oko 24 000 kg meda. Osim proizvodnje pčelinjih proizvoda značaj pčelarstva se ogleda i u oprašivanju biljaka (naročito višegodišnjih biljaka) čime se direktno utiče na povećanje prinosa biljne proizvodnje. Ovo je veoma značajni potencijal koji treba održati i iskoristiti na pametan način kako bi se ostvarile mogućnosti za osvajanje novih tržišta kao i postizanje veće cijene meda pčelinjih proizvoda. Ova podsticajna mjera realizovaće se u saradnji sa lokalnim udruženjem pčelara "Bletari" i Upravom za bezbjednost hrane. Podrška će se realizovati u vidu subvencije do 15€/1 košnici za proizvođače meda i drugih pčelinjih proizvoda koji posjeduju najmanje tri i više pčelinja društva.

Pojedinosti koja se odnose na kriterijume, rokove, proceduru i sl. biće detaljno definisani Javnim pozivom koji će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti.
<i>Namjena i cilj:</i> Poboljšanje konkurentnosti u proizvodnji meda i drugih pčelinjih proizvoda, očuvanje kvaliteta i poboljšanje zdravstvene ispravnosti pčelinjih proizvoda, podizanje stručnog znanja i obučenosti pčelara, stvaranje uslova za bavljenje pčelarstvom a sve sa ciljem poboljšanja kvaliteta i povećanja konkurentnosti meda i drugih pčelinjih proizvoda.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Pravo na podršku imaju pčelari sa teritorije opštine Tuzi, koji posjeduju najmanje tri i više pčelinjih društava. Aktivnosti koja se odnose na ovu mjeru su: - objava Javnog poziva, - prijem dokumentacije, - terenska kontrola, - obrada dokumentacije i izrada rang liste, - uplata sredstava na žiro račun podnosioca zahtjeva. Ukoliko ukupna visina zahtjeva za podršku prevazilazi sredstva planirana ovom mjerom na godišnjem nivou proporcionalno se smanjuje jedinična plaćanja.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Proporcionalna podrška za sve podnosiocze zahtjeva sa područja opštine Tuzi koja ispunjavaju uslove definisane Javnim pozivom podrška i koji su blagovremeno predali potrebnu dokumentaciju. Unapređenje proizvodnje meda i dugih pčelinjih proizvoda u skladu sa dobrom poljoprivrednom praksom.
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška za sve proizvođače meda i pčelinjih proizvoda kao i za članove udruženja pčelara "Bletari" sa područja opštine Tuzi pčelare i unapređenje proizvodnje.
<i>Odgovorna strana:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 40.000,00 EUR, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Pčelari, članovi udruženja pčelara sa područja Opštine Tuzi.
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu, Sekretarijat za finansije, 2026. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 5 Podrška žetvi strnih i prosolikih žita
<i>Opis mjere:</i> Ratarstvo je vodeća grana biljne proizvodnje i ima osnovni zadatak da obezbedi što veće prinose gajenih biljaka uz postizanje maksimalno mogućeg kvaliteta proizvoda. Za gajenje ratarskih kultura su potrebne velike površine što nije karakteristika naših poljoprivrednih gazdinstava. U našim uslovima proizvodnja ratarskih kultura je veoma skupa a i prinosi nisu u zavidnom nivou. Međutim, polazeći od činjenice da su žita i kukuruz veoma značajne kulture sa aspekta biološke aktivnosti zemljišta veoma je važno podržati njihovu proizvodnju. Zaoravanjem se biljni ostaci uključuju u proces kruženja organske materije u zemljištu,

stimulira se biološka aktivnost zemljišta koja pozitivno utiče na strukturu i vodno-vazdušne i toplotne osobine zemljišta, a na teškom zemljištu organski ostaci poboljšavaju internu dreniranost u sloju u koji su uneti. Stoga planirana sredstva se odnose na podršku žetvi strnih žita i kukuruza koja utiču na smanjenje troškova proizvodnje ovih kultura i rentabilnost proizvodnje istih. Podrška se obezbjeđuje za proizvođače ovih kultura na teritoriji opštine Tuzi i vrši se direktno uplata na žiro račun.	
<i>Namjena i cilj projekta:</i> Stvaranje uslova za gajenje ratarskih kultura na što većim površinama kako bi se stvorili uslovi za gajenje istih na većim površinama. Cilj za preuzimanje ovakve mjere je smanjenje troškova proizvodnje koji se odnose na žetvu ovih kultura i rentabilnost proizvodnje istih.	
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Osnova za obračun i isplatu podrške za žetvu strnih žita i kukuruza predstavlja Odluka o podršci žetve i kukuza za tekuću godinu. Obračun isplate se vrši nakon dostavljenih podataka Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja o posejanim površinama, podataka za podršku za direktna plaćanja u biljnoj proizvodnji i uplatnice o poženjenim površinama izdate od subjekata koji vrše žetvu. Uplata se vrši direktno poljoprivrednim proizvođačima na žiro račun. Aktivnosti koji se odnose na ovu mjeru su: - prikupljanje podataka o posejanim površinama; - obilazak terena; - donošenje odluke o podršci žetvi strnih žita i kukuruza ; - kompletiranje dokumentacije i obračun i - uplata sredstava Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirana sredstva, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po ha. Javnim pozivom koji će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti biće detaljno definisani kriterijumi, rokovi, potrebna dokumentacija i sl.	
<i>Projektni ishod (očekivani rezultat):</i> Smanjenje troškova i stimulisanje proizvodnje strnih žita i kukuruza.	
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška žetvi strnih žita na površini od oko 70 ha, tj. oko 40 proizvođača.	
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 5.500,00 EUR, Opština	
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači sa područja Opštine Tuzi	
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretariat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu, Sekretarijat za finansije, 2026. godina	
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu , zaštitu životne sredine i vodoprivredu	
OBLAS: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj	
STRATEŠKI CILJ: Podrška opštim servisima u poljoprivredi	
Prioritet 6: Participacija u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima	
<i>Opis mjere:</i> Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje u smislu Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 40/11 – dr. zakon 14/12, 62/13, 8/15, 22/ 17 I 42/19) su:	

- doprinos za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje; - doprinos za osiguranje od nezaposlenosti. Prema zakonu Obveznici doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje su poljoprivrednici i lica koja su vlasnici poljoprivrednog zemljišta. Korisnici doprinosa za obavezno socijalno osiguranje su poljoprivrednici koji su upisani u Registar osiguranika koje vodi resorno ministarstvo i koji redovno plaćaju doprinose na osnovu dobijenog rješenja. Na području Opštine Tuzi ima registrovanih 585 registrovanih poljoprivrednih gazdinstava od kojih prema dosadašnjim podacima doprinose kao poljoprivredni osiguranik plaća 50 proizvođača. Mjera participacije opštine u plaćanju doprinosa u znatnoj mjeri bi stimulirala proizvođače da redovno plaćaju doprinose i time steknu pravo na penziju kao i zaposleni u drugim djelatnostima
<i>Namjena i cilj:</i> Cilj ove mjere je da se pomogne poljoprivrednim proizvođačima da sačuvaju redovan status osiguranika i na taj način ostvarili pravo na penzije.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Poljoprivredni osiguranik će nakon dostavljenog dokaza (uplatnice) o uplaćenim doprinosima dobiti povraćaj do 50% od plaćene sume u zavisnosti od raspoloživih sredstava. Aktivnosti koje se odnose na realizaciju ove mjere su: - podnošenje prijave sa potrebnom dokumentacijom (prijava po prvi put); - dostava uplatnice o uplaćenim doprinosima; - verifikacija; - uplata sredstava na žiro račun osiguranika. Pojedinosti koji se odnose na rokove, kriterijume i sl. biće definisani Javnim pozivom koji će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Očuvanje redovnog statusa osiguranika kao i podsticaj za plaćanje doprinosa poljoprivrednicima koji nemaju riješeno pitanje doprinosa i u budućnosti pitanje penzije.
<i>Izlazni indikatori:</i> Participacija u plaćanju doprinosa za 20 poljoprivredna osiguranika (koliko ih sada trenutno ima) sa tendencijom rasta broja zainteresovanih za ovu vrstu podrške.
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 3.000,00 EUR, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači odnosno poljoprivredni osiguranici sa područja Opštine Tuzi.
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu, Sekretarijat za finansije, 2026. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu

OBLAST: Poljoprivreda i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 7: Podrška programu zaštite bilja
<i>Opis mjere:</i> Savremenu poljoprivrednu proizvodnju prati pojava velikog broja prouzrokovaca bolesti i štetočina, koji u značajnoj mjeri utiču na smanjenje prinosa i kvaliteta gajenih biljaka. Hemijske

mjere suzbijanja primjenom pesticida, često su jedini mogući način njihovog suzbijanja. Međutim, primjena pesticida u velikoj mjeri opterećuje troškovima poljoprivrednu proizvodnju i dodatno zagađuje životnu sredinu. Vrlo često se dešava da i pored njihove višekratne primjene izostane efekat, odnosno, da se ne postigne odgovarajuća zaštita. Najčešći razlozi za to su neadekvatno vrijeme prskanja i neodgovarajući izbor preparata. Pravilna primena pesticida između ostalog podrazumeva: praćenje i prognozu štetnih organizama, pravilno korišćenje pesticida i pravilno rukovanje pesticidima. Prognoza u zaštiti bilja ima za cilj da smanji i racionalizuje korišćenje pesticida i doprinese očuvanju zdravlja ljudi i životne sredine, određivanjem optimalnih rokova zaštite. Pravilno korišćenje pesticida znači upotrebu u skladu sa uputstvom za upotrebu i navodima na etiketi, uključujući pripremu propisane koncentracije, poštovanje načela dobre poljoprivredne prakse, integralne zaštite bilja, karence, kao i zaštitu okoline i ne ciljanih organizama. Nepravilna primena sredstava za zaštitu bilja može: negativno uticati na zdravlje osobe koja primjenjuje sredstva, ali i na ljude i životinje koji se nalaze u neposrednoj blizini, negativno uticati na biološku raznolikost, uticati na prekomjerne ostatke (rezidue) pesticida na proizvodu, uticati na zagađenje voda i okoline. Naime, korisnici pesticida koji posjeduju legitimaciju za kupovinu sredstava za zaštitu bilja su prošli obuku u upotrebi i pravilnom korišćenju sredstava za zaštitu. Nacionalni plan za održivu upotrebu pesticida propisuje da svaki poljoprivredni proizvođač koji koristi sredstva za zaštitu bilja dužan je da vodi knjigu evidencije o upotrebi pesticida. Nacionalni plan za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja od 2021. do 2026. godine je plan koji u narednom petogodišnjem periodu treba da obezbijedi da se štetno djelovanje sredstava za zaštitu bilja na zdravlje ljudi svede na najmanju moguću mjeru, da se negativni uticaj na životnu sredinu svede na prihvatljiv nivo i da se sredstva za zaštitu bilja koriste na održiv način. "Vođenje knjige evidencije garant je sigurne i ispravne hrane, da nema povećanog sadržaja rezidua pesticida u toj hrani, što je značajno za konzumente te hrane". Na osnovu svega iznijetog potrebno je podržati poljoprivredne proizvođače, u ovom slučaju višegodišnji zasadi koji proizvode poštujući dobru poljoprivrednu praksu koja se odnosi na zaštitu i vode knjigu evidencije o upotrebi pesticida. Iz ovih a i drugih razloga ova mjera će se primijeniti kod višegodišnjih zasada i ukoliko se pokaže njena uspješnost proširiti i na ostale poljoprivredne kulture. Podrška se daje registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima sa područja opštine Tuzi koja gaje višegodišnje zasade i to do 50% utrošenih sredstava za kupovinu pesticida za zaštitu bilja kao i kupovine zaštitne opreme. Ostali detalji i kriterijumi će biti definisani Javnim pozivom koji će biti blagovremeno objavljen od strane resornog sekretarijata.	<i>Namjena i cilj:</i> Namjena i cilj realizacije ove mjere je stimulacija proizvođača višegodišnjih zasada da vode knjige evidencije o upotrebi pesticida kao i primjene dobre poljoprivredne prakse a sve sa ciljem proizvodnje zdrave i bezbjedne hrane. <i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Osnova za obračun i isplatu podrške su računi o kupovini sredstava za zaštitu višegodišnjih zasada, knjiga evidencije i posjedovanje zaštitne opreme. Aktivnosti za realizaciju ove mjere: - objava Javnog poziva; - prikupljanje dokumentacije; - verifikacija dokumentacije - terenska kontrola i izrada rang liste - uplata sredstava na žiro račun korisnicima. Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirana sredstva,
---	--

proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po jednom zahtjevu.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Vođenje knjige evidencije o upotrebi pesticida od strane vinogradara i ostalih višegodišnjih kultura, korišćenje zaštitne opreme kao i korišćenje pesticida namijenjenih za višegodišnje zasade
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška za višegodišnje kulture koji iskazuju interesovanje za poštovanje mjera dobre poljoprivredne prakse i pravila tokom upotrebe sredstava za zaštitu bilja.
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 13.000,00 EUR, Opština
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovana poljoprivredna gazdinstva koja gaje višegodišnje zasade i poštuju dobru poljoprivrednu praksu
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu, 2026. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 8: Podrška korišćenju planinskih pašnjaka
<i>Opis mjere:</i> U opštini Tuzi se planinski pašnjaci tradicionalno koriste putem ekstenzivnog gajenja stoke (goveda, ovaca i koza) koji je veoma prisutan u našim farmama. Ovaj način gajenja stoke se uglavnom koristi za proizvodnju mlijeka, mliječnih proizvoda i mesa. Farmeri izdižu na katune u proljeće i borave na katunima tokom cijelog ljeta. Izdizanje na katune i napasanje stoke po planinskim pašnjacima posebno doprinosi očuvanju bogatstva biodiverziteta (specifična flora i fauna, korišćenje prilagođenih lokalnih rasa), a takođe ima i poseban ekonomski značaj. Ovaj sistem gajenja stoke omogućava proizvodnju tradicionalnih proizvoda (različite vrste sireva, skorup i druge mliječne proizvode, jagnjeće i druge vrste mesa) koji imaju važnu ulogu u nacionalnoj kuhinji. Prema raspoloživim podacima, u opštini Tuzi (katuni gdje izdižu farmeri iz opštine Tuzi) postoji desetak katuna od kojih je pet aktivnih gdje farmer izdižu svake godine sa svojom stokom. Nekoliko seoskih domaćinstava i danas praktikuje ovaj sistem gajenja stoke. Prednosti izdiga na katune se odnosi na smanjenje troškova hrane za domaće životinje, pozitivan uticaj čistog vazduha, sunca, kretanja i kontakta koji ostvaruju životinje na paši, pozitivan uticaj pašnjaka na priplodne životinje, smanjena potreba za radnom snagom i što je najvažnije očuvanje stočnog fonda. Osim gore navedenih prednosti koje pašnjak pruža domaćim životinjama (prije svega preživarima), postoji i uzajamna korelacija, pa tako, izdig životinja na katune povoljno djeluje na pašnjake na način da sprečava eroziju zemljišta, povećava biodiverzitet pašnjaka i smanjuje invaziju korovske flore i otrovnih biljaka. Očuvanje planinskih pašnjaka i katunskog načina stočarenja veoma je važno i sa stanovišta očuvanja prirodne i kulturne baštine. Prednosti izdiga na katune predstavljaju dovoljne i valjane razloge da se ova mjera kroz agrobudžet podrži. Ova mjera bi se realizovala kroz podršku po uslovnom grlu stoke koje napasaju katunske pašnjake. Direktna podrška po uslovnom grlu stoke koja se izdiže na katune i koristi planinsku pašu može stimulisati poljoprivredna gazdinstva da sačuvaju i dalje razvijaju ekstenzivni sistem gajenja stoke.

<i>Namjena i cilj:</i> Namjena realizacije ove mjere je stimulisanje poljoprivrednih gazdinstava da sačuvaju ekstenzivni sistem gajenja stoke i tradicionalni način proizvodnja hrane. Jedan od prioriternih ciljava realizacije ove mjere je sačuvanje stočnog fonda koji je u našoj opštini i šire godinama unazad u padu, smanjenje troškova hrane i očuvanje biodiverziteta.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Poljoprivredni proizvođač će nakon dostave zahtjeva za podršku kao i potvrde o kretanju stoke dobiti podršku koja će biti u korelaciji sa raspoloživim sredstvima za ovu mjeru. <i>Aktivnosti koje se odnose na ovu mjeru su sledeće:</i> - objava Javnog poziva - prijem zahtjeva i potrebne dokumentacije - terenska kontrola - obrada zahtjeva i izrada rang liste - isplata premija na žiro račun podnosioca zahtjeva. Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirana sredstva, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po jednom uslovnom grlu.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Podrška za sva poljoprivredna gazdinstva koja izdižu na katune i uzimaju stoku na mljekarinu. Prema našim podacima u opštini Tuzi desetak gazdinstava izdižu na katune.
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška za desetak farmara koja izdižu na katune i tjeraju drugu stoku sa područja opštine Tuzi na mljekarinu. Ovaj način podrške će doprinijeti daljem interesovanju farmara da izdižu na katune, što je sa stanovišta lokalne uprave opšti interes.
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 3.500,00 EUR, Opština
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači koji redovno izdižu na katune i uzimaju stoku na mljekarinu.
<i>Implementacija i period omplementacije:</i> Sekretarist za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu , Sekretarijat za finansije, 2026. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu

OSTALE USLUGE

OBLAST: Poljoprivreda i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ: Podrška opštim servisima u poljoprivredi
Prioritet 9 : Promocija poljoprivrednih proizvoda i poljoprivrede
<i>Opis mjere:</i> Karakteristika poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi je da tržištu nudi veoma raznovrsnu paletu proizvoda. Potrošači ovih proizvoda često nemaju informaciju gdje mogu kupiti iste, dok sa druge strane mali proizvođači nemaju mogućnosti da samostalno promovišu svoje proizvode. Postoji potreba da naši poljoprivredni proizvođači kroz različite vidove posjeta i razmjene iskustava sa kolegama u region i šire steknu nova znanja i unaprijede svoju proizvodnju. Nedostatak ekonomije obima može se nadomjestiti sa podržanom generičkom promocijom, kao i sa promovisanjem odgovarajućih tržišnih aktivnosti za specifične proizvode. Stoga je potrebno i dalje izvoditi ciljanu podršku i intezivirati rad na promociji i marketinsgu naših proizvođača. Na području opštine Tuzi odvijaju se promotivne aktivnosti kao što je

Expo Triesh, kao i učešće naših proizvođača na sajmovima u zemlji i regionu. Podrška će se realizovati nakon dostave potrebne dokumentacije koja se odnosi na plaćanje tezgi, opreme za organizaciju i sl. Podrška se odnosi na individualne poljoprivredne proizvođače, privredna društva, nevladine organizacije i preduzetnike. Ostali detalji, kriterijumi i rokovi će biti definisani Javnim pozivom koji će biti blagovremeno objavljen od strane resornog sekretarijata.
<i>Namjena i cilj:</i> Namjena realizacije ove mjere je stvaranje uslova za bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom kao i poboljšanje uslova življenja i širenje ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima. Cilj mjere je jačanje konkurentnosti putem promocije naših proizvoda u zemlji i inostranstvu, uspostavljanje i jačanje veze između turizma i poljoprivrede, povećanje saradnje između poljoprivrednicima i inostranstva kao i podizanje svijesti potrošača o kvalitetu proizvoda.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Mjera promocije poljoprivredne proizvodnje se sprovodi kroz organizovanje sajмова poljoprivrede, manifestacija i učešća na lokalnim sajmovima i šire u regionu. <i>Aktivnosti koje se odnose na ovu mjeru su sledeće:</i> - objava Javnog poziva - prijem dokumentacije - obrada dokumentacije - isplate sredstava. Podrška zainteresovanih će biti realizovana nakon dostavljenog plana i programa, Zahtjeva, izvještaja i facture za tekuću godinu uz uvjerenje od Uprave javnih Prihoda opštine Tuzi da podnosilac zahtjeva nema neizmirenih dospjelih poreskih obaveza po osnovu lokalnih javnih Prihoda. Sredstva će biti uplaćena na žiro račun podnosioca zahtjeva. Podsticajna mjera, tj. Javni poziv za ovu mjeru može trajati kraće u odnosu na predviđeni rok, do utroška sredstava planiranih za ovu mjeru.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Organizovanje poljoprivrednih proizvođača da svoje proizvode izlože na jednom mjestu koje će biti posjećeno od strane trgovaca, preduzetnika, predstavnika državnih organa i dr.
<i>Izlazni indikatori:</i> Promocija i marketing poljoprivredne proizvodnje sa tendencijom porasta u tradicionalnu manifestaciju sa kojom će biti upoznata javnost u Crnoj Gori i šire u region kao i mogućnost plasmana proizvoda na regionalnom tržištu.
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 7.000,00 EUR, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači sa područja Opštine Tuzi, nevladine organizacije iz oblasti poljoprivrede, registrovana udruženja, cooperative i ostali zainteresovani.
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretarit za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu, Sekretarijat za finansije, 2026. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu
OBLAST: Zdravstvena zaštita stanovništva
STRATEŠKI CILJ: Prevencija za zaštitu životne sredine i zdravlja
Prioritet 10: Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija

	<i>Opis mjere:</i> Suzbijanje organizama koji mogu biti prenosioci zaraznih bolesti, njihovi rezervoari, izazvati alergijske reakcije, imati toksično djelovanje ili su na drugi način štetni po čovjeka i životnu sredinu je jedan od prioriteta ciljeva. Zbog aktuelne i upozoravajuće epidemiološke situacije u svijetu proteklih godina po pitanju obolijevanja od grupe zaraznih bolesti koje prenose vektori (kod nas su registrovani slučajevi zapadnonilske groznice, lajšmanijaze, importovani slučajevi malarije, ZIKA i Covid-19 virusi, i drugih bolesti ove grupe) veliki značaj u suzbijanju vektorskih bolesti imaju pravovremena sistemska dezinfekcija i deratizacija. Prenosiva bolest “kvrge kože” kod životinja je u prethodnom periodu izazvala velike štete poljoprivrednicima a proširila se preko komaraca, što je uzrokovalo potrošnju značajnog novčanih sredstava za sanaciju štete i nadoknadu pogođenim domaćinstvima. Da bi se prenošenje zaraznih bolesti prekinuo, neophodno je sprovesti adekvatne preventivne mjere zaštite, kao što su dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija. Održiv razvoj i ublažavanje uticaja prirodnih hazarda u oblasti zaštite ljudi i oblasti poljoprivrede (zdravlja domaćih životinja i biljnih kultura), između ostalog, podrazumijeva i regulaciju populacije štetnih mikroorganizama, insekata i glodara koji mogu biti uzročnici prenošenja zaraznih bolesti kako na ljude tako i na domaće životinje. Podrška se daje za preventivnu dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju na svim naseljima na području opštine Tuzi za terensko i tehničko sprovođenje ovih mjera, a po nalogu, naredbi ili zahtjevu inspekcijskih državnih organa, shodno zakonu.
	<i>Namjena i cilj projekta:</i> Preventivnu deratizaciju i larvicidni tretman uništavanja komaraca kako larvi, tako i odraslih formi može vršiti isključivo pravno lice koje ima ovlaštenje i sertifikat za ovu vrstu poslova, obučeni kadar i odgovarajuću opremu i sredstva za rad, a nakon dostavljanja Ponude i potpisivanja ugovora sa predstavnikom opštine o ovoj vrsti usluge. Cilj sprovođenja ove mjere je ublažavanje uticaja prirodnih hazarda, povećan nivo zaštite zdravlja ljudi i domaćih životinja od prenosivih bolesti, regulacija štetnih mikroorganizama, insekata i glodara, zaštita biodiverziteta i održiv razvoj poljoprivrede. Obaveze izvođača posla i nalogodavca biće bliže definisani kroz Ugovor potpisan od obe strane.
	<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Nakon dostavljena naredbe, naloga ili zahtjeva inspekcijskog državnog organa ili drugi zahtjev u zavisnosti od realne i objektivne potrebe pristupit će se realizaciji mjere. - objava tendera; - izbor izvođača poslova; - rješenje o formiranju nadzornog tijela za praćenje realizacije mjere; - realizacija mjere; - podnošenje izvještaja od strane nadzornog organa i - uplata sredstava na žiro račun izvršioca posla.
	<i>Projektni ishod (očekivani rezultat):</i> Sprovedene preventivne mjere zaštite će uticati na smanjenje broja uzročnika prenosioca bolesti što će uticati na manji obim ili potpuni izostanak pojave zaraznih bolesti koje prenose vektori
	<i>Izlazni indikatori:</i> Preventivna zaštita životne sredine i zdravlja ljudi.
	<i>Odgovorna strana:</i> Opština, Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu

<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 12.500,00 EUR , Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Učenici osnovnih škola i stanovnici opštine.
<i>Implementacija i period implementacije</i> Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu , Sekretarijat za lokalnu samoupravu/Odjeljenje za tendere, Sekretarijat za finansije, 2026. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi , Sekretarijat za poljoprivredu, zaštitu životne sredine i vodoprivredu